

מדד הקול הישראלי יוני 2020

פרופ' תמר הרמן וד"ר אור ענבי

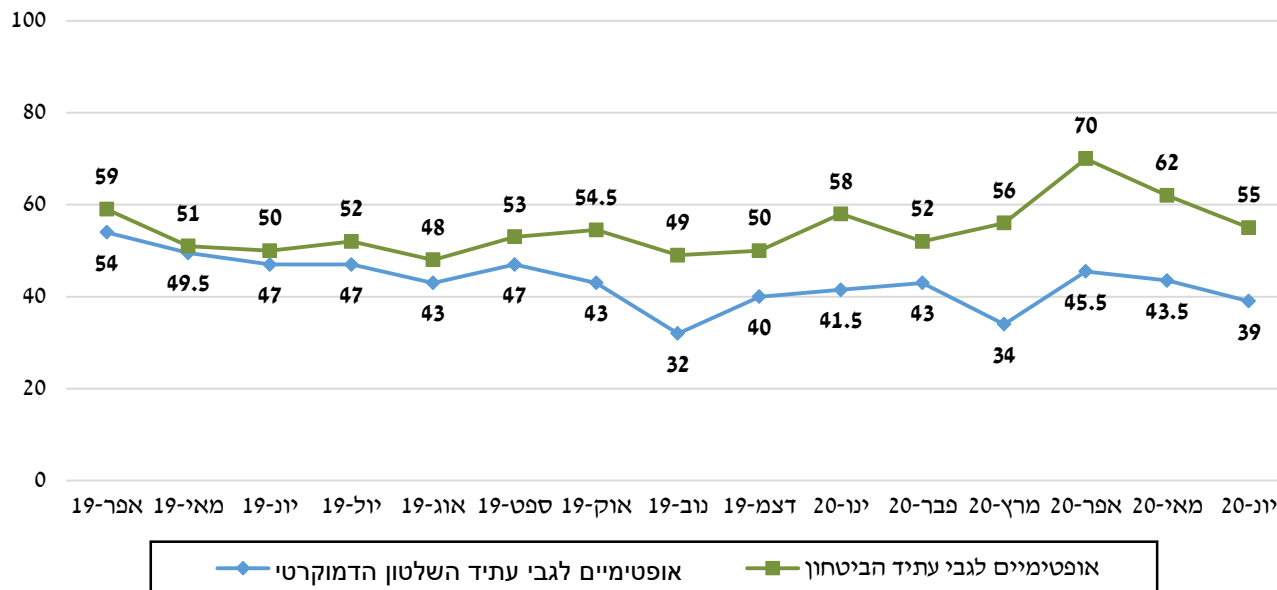
ממצאים עיקריים

- ❖ החודש נמשכת מגמת הירידה באופטימיות הן לגבי עתיד הביטחון הלאומי של ישראל הן לגבי עתיד השלטון הדמוקרטי. עם זאת, בנושא הביטחון יש עדיין רוב של אופטימיים לעומת מיעוט של אופטימיים בנושא עתיד השלטון הדמוקרטי.
- ❖ נושא החלת הריבונות המעורפל עדיין לא "ייצר" דעת קהל ברורה בארץ. לכרבע אין העדפה בין האפשרויות השונות, עוד רבע שוללים את הרעיון מיסודו. רבע נוסף בעד החלת הריבונות על כל שטחי יהודה ושומרון והשאר נחלקים בין ההעדפה להחלת הריבונות רק על בקעת הירדן או רק על גושי ההתיישבות הגדולים.
- ❖ מבין התומכים בהחלת הריבונות, רק כמחצית נשארים בדעתם זו אם המחיר הוא הסכמה למדינה פלסטינית.
- ❖ במקביל, כבעבר, רוב הציבור סבור כי הסיכויים שמהלך כזה של החלת ריבונות אכן ייצא לפועל בשנה הקרובה הם נמוכים.
- ❖ הציון שהציבור נותן כיום לממשלה על אופן טיפולה במשבר הקורונה הוא "מספיק בקושי".
- ❖ בעיקר בציבור היהודי יש עלייה בחשש לעתיד הכלכלי. והיא מתמקדת בקבוצת הצעירים, בקבוצת החילונים ובקבוצת בעלי ההכנסות הגבוהות מן הממוצע.
- ❖ רוב הציבור תומך במחאת האמנים ואנשי תעשיית הבידור, על בסיס הדרישה לקבל מהמדינה פיצוי עבור ההשבתה המתמשכת של מופעים ופעילויות תרבות בגלל משבר הקורונה.
- ❖ רוב הציבור בישראל סבורים כי מחאת "חיי שחורים שוויים" בארה"ב מוצדקת. עם זאת, הרוב מתנגדים להריסת אנדרטאות זיכרון לאומיות על בסיס הטיעון שהאישים או המאורעות המונצחים בהן נחשבים כיום מפלים או גזענים.
- ❖ לקראת הבחירות לנשיאות ארה"ב: הציבור בישראל סבור ברובו כי הנשיא המכהן דונאלד טראמפ יהיה טוב יותר לאינטרסים של ישראל אם ייבחר בהשוואה ליריבו ג'ו ביידן.

מצב הרוח הלאומי

ייתכן שבגלל מצב הרוח הציבורי הירוד לאחרונה ואולי לגופם של דברים, גם החודש נמשכת מגמת הירידה באופטימיות לגבי עתיד הביטחון הלאומי של ישראל ועתיד השלטון הדמוקרטי בארץ. עם זאת, הפער באופטימיות בין שני הממדים הללו נשמר – כשמדובר בביטחון, הרוב בכלל הציבור עדיין אופטימיים (55%) אבל כשמדובר בעתיד הדמוקרטי - מדובר במיעוט (39%).

אופטימיים לגבי עתיד הדמוקרטיה הישראלית ולגבי עתיד הביטחון הלאומי, אפריל 2019-יוני 2020 (%)
 כלל הציבור)

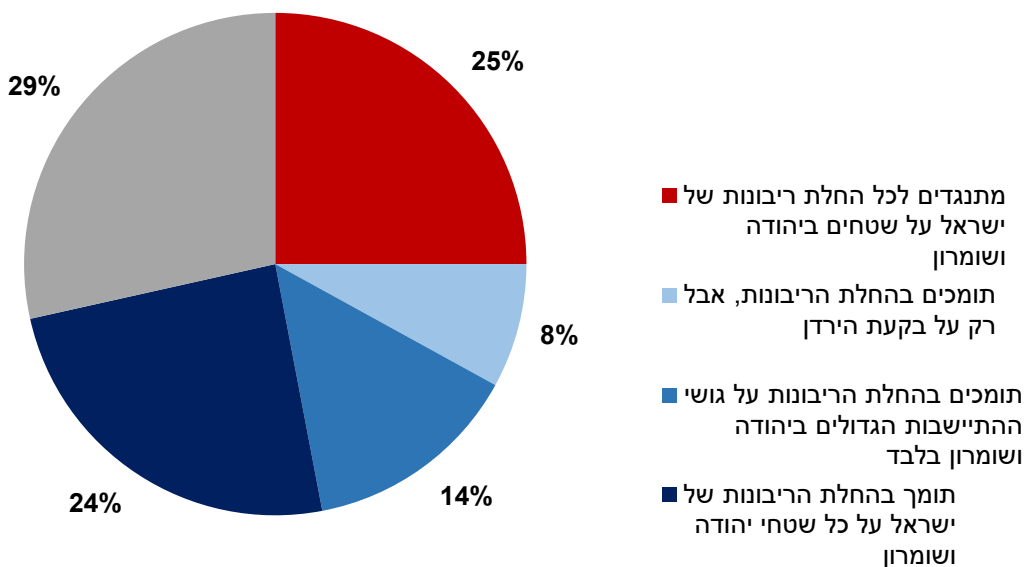

פילוח של מדגם היהודים לפי מחנות פוליטיים, מציג שמאל פסימי בשני הממדים (88% לגבי עתיד הדמוקרטיה, 65% לגבי עתיד הביטחון), מרכז פסימי לגבי הדמוקרטיה (76%) וקצת פחות פסימי לגבי הביטחון (42%), וימין הרבה פחות פסימי משני המחנות האלה בשני התחומים (רק 37% בימין הם פסימיים בנושא עתיד הדמוקרטיה ו-27.5% לגבי עתיד הביטחון הלאומי).

החלת הריבונות

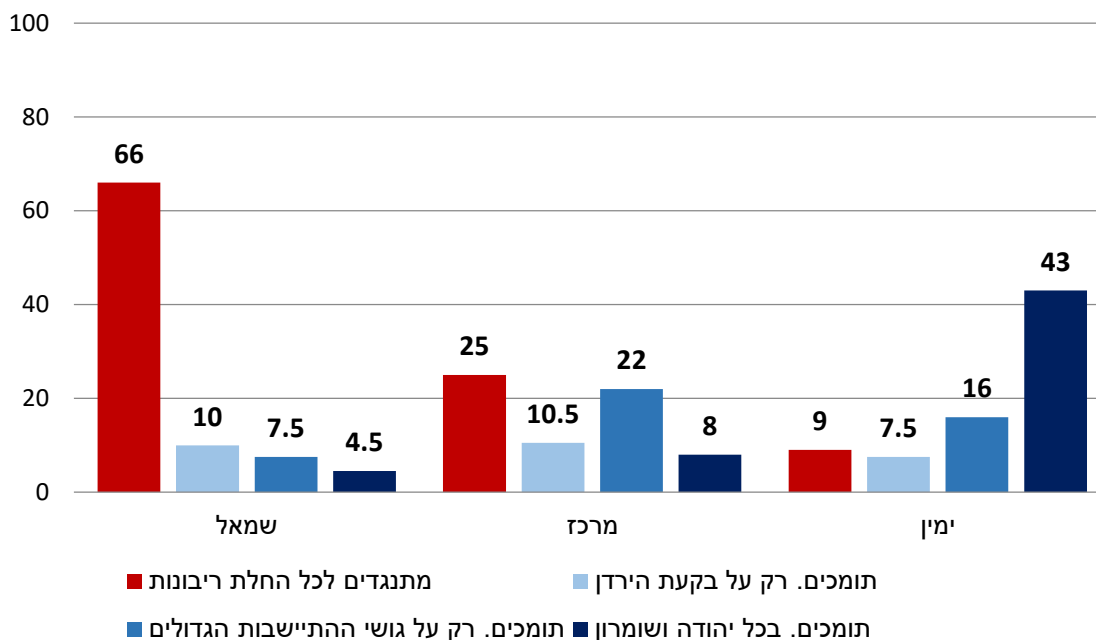
בעד או נגד? היות שהציבור עדיין באפלה ולא נחשף לתכנית ברורה של החלת הריבונות הישראלית בשטחים מבחינת מועד, היקף השטח המדובר ומיקומו, וכן ההשלכות לגבי עתיד התושבים הפלסטינים המתגוררים בשטחים הרלוונטיים, אין עדיין דעת קהל ברורה ארץ בנדון. הדבר בא לידי ביטוי בפיזור הגדול של העמדות ובשיעור העצום של מי שאינם יודעים, כפי שמראה התרשים הבא:

עמדות הציבור לגבי אפשרויות שונות של החלת הריבונות (%) כלל המדגם

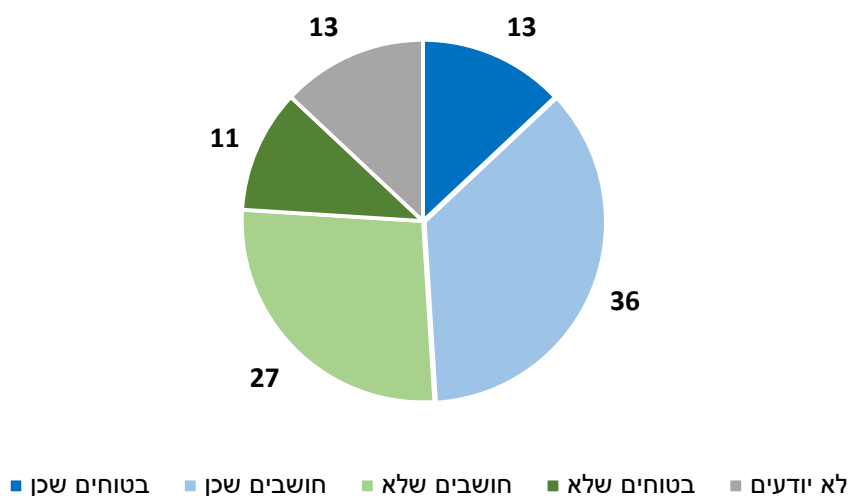
פילוח של מדגם היהודים לפי מחנה פוליטי מראה כצפוי הבדלים גדולים. בשמאל יש רוב ברור למתנגדים לכל מהלך מסוג זה. בימין הרוב בעד, כאשר הגרסה הפופולרית ביותר היא סיפוח של כל שטחי יהודה ושומרון.

עמדות המחנות הפוליטיים לגבי אפשרויות שונות של החלת הריבונות (% , יהודים)

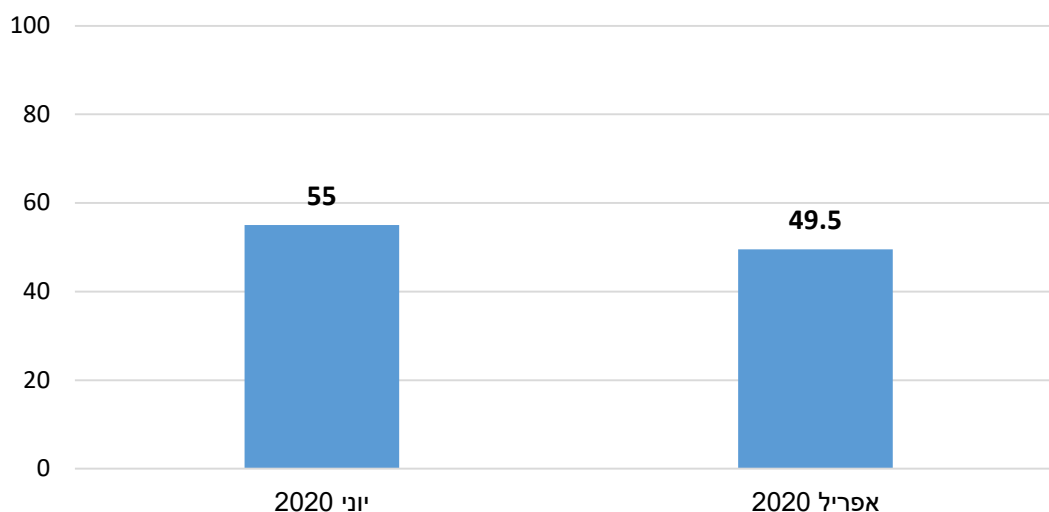
מדינה פלסטינית בתמורה להחלת הריבונות? שאלנו רק את מי שתמכו בגרסה זו או אחרת של החלת הריבונות לגבי הנכונות לתמוך במהלך כזה, אם מחירו יהיה מדינה פלסטינית, כפי שדורש הממשל האמריקני. רק כמחצית דבקו בתמיכתם במהלך (בטוחים או חושבים שיתמכו), נתון דומה לזה שקיבלנו באפריל. יותר משליש נסוגו בהם מתמיכתם כאשר הוצג בפניהם גורם המחיר להחלת הריבונות.

אם הממשל האמריקני יתנה את החלת הריבונות בהסכמה להקמת מדינה פלסטינית, האם במקרה כזה ישראל עדיין צריכה להחיל את ריבונותה? (% , כלל המדגם)

יקרה או לא יקרה? מן הסתם, אחת הסיבות שלציבור אין דעה מוצקה בנושא בשלב הנוכחי היא העובדה שלדעת הרוב המהלך לא עומד לקרות. שיעור הסבורים כך אף עלה מאפריל, אז שאלנו זאת לראשונה. גם כאן שיעור הלא יודעים בכלל המדגם גבוה (18%), אבל נמוך בהרבה משיעורם בשאלת התמיכה בדגמי החלת הריבונות השונים.

ומה הסיכוי לדעתך שישראל אכן תחיל את ריבונותה על חלקים מהגדה המערבית/יהודה ושומרון בשנה הקרובה? (% סיכוי נמוך או נמוך מאוד להחלת הריבונות)

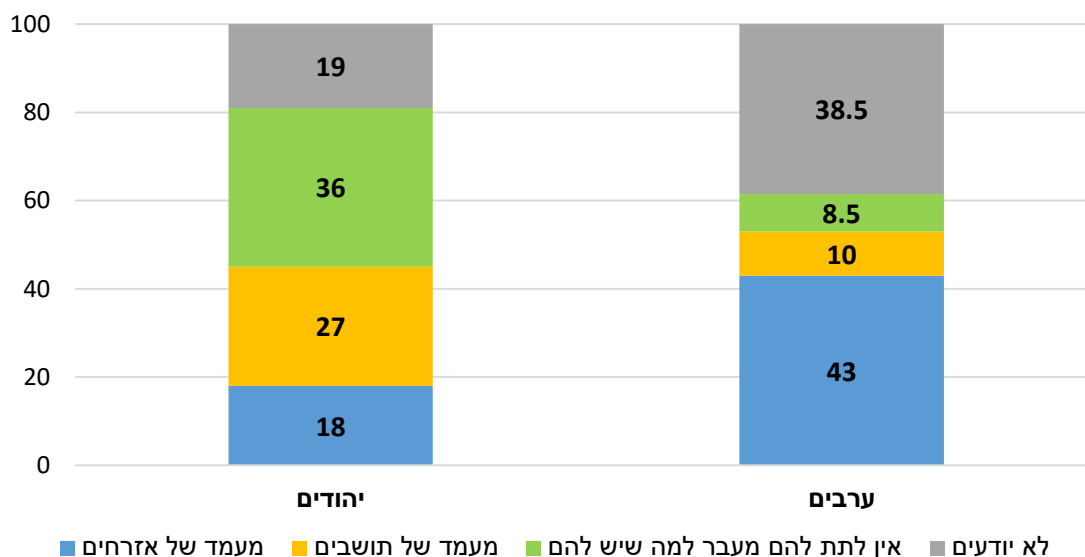
פילוח של התשובות לשאלת צפי המימוש לפי מחנה פוליטי (יהודים) מעלה שהרוב בכל אחד מהמחנות, למעט אחד (הימין הלא מתון) סבורים שהסיכוי להחלת הריבונות נמוך או נמוך מאוד, כאשר השיעור הגבוה ביותר של הסבורים כך נמצא בשמאל ובימין המתון:

ימין	ימין מתון	מרכז	שמאל מתון	שמאל	הסיכוי להחלת הריבונות נמוך או נמוך מאוד
43	69	63	73	54	

והיה כי תוחל הריבונות – אילו זכויות יש לתת לפלסטינים בשטח? בקרב היהודים השיעור הגבוה ביותר (36%) סבורים כי אין לתת לתושבים הפלסטינים בשטחים שעליהם תוחל הריבונות זכויות מעבר לאלה שיש להם כיום. בקרב הערבים שהייתה להם דעה (שכן רבים השיבו לא יודעים על שאלה זו) השיעור הגבוה ביותר (אם כי לא רוב) סבורים שיש לתת להם אזרחות.

השוואה של התפלגות התשובות בנדון החודש לאלה של חודש לאפריל, השנה אז נשאלה השאלה לראשונה במתכונת זו, אינה מגלה שינוי של ממש בין המדידות, כנראה כתוצאה מן העובדה שהנושא אינו נראה ריאלי, ומשום שהוא נתפס כנראה משני למשבר הקורונה.

אם ישראל תחיל את ריבונותה על שטחים ביהודה ושומרון/ בגדה, איזה מעמד פוליטי היא צריכה לתת לתושבים הפלסטינים בשטחים אלה? (% , יהודים וערבים)

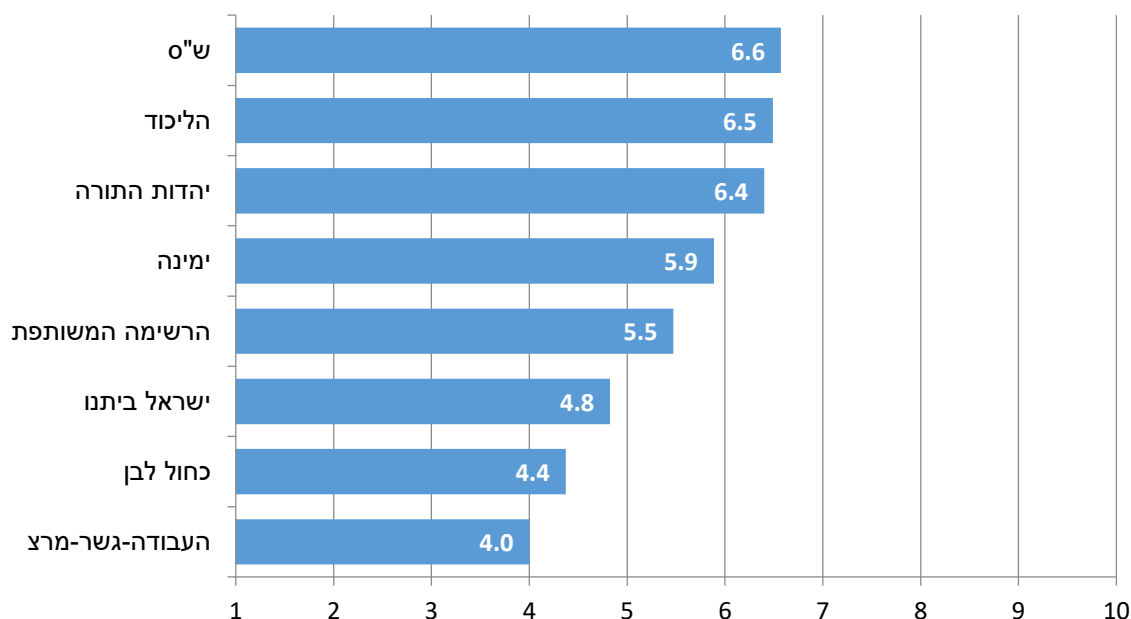

משבר הקורונה

טיפול הממשלה במשבר הקורונה – על סולם שבין 1 (גרוע) ל-10 (מצוין) מעניק הציבור כיום לממשלה ישראל ציון מאוד לא מזהיר על טיפולה במשבר הקורונה 5.4. בסקר אפריל התבקשו המרואיינים לתת לממשלה שני ציונים, האחד לתפקודה בתחום הבריאות והשני לתפקודה בתחום הכלכלי. הממוצע של שני ציונים אלה היה גבוה בהרבה (6.5) מהציון הכולל שהיא קיבלה בסקר הנוכחי. כלומר, חלה ירידה ברורה בהערכת הציבור הישראלי את טיפול הממשלה במשבר הקורונה.

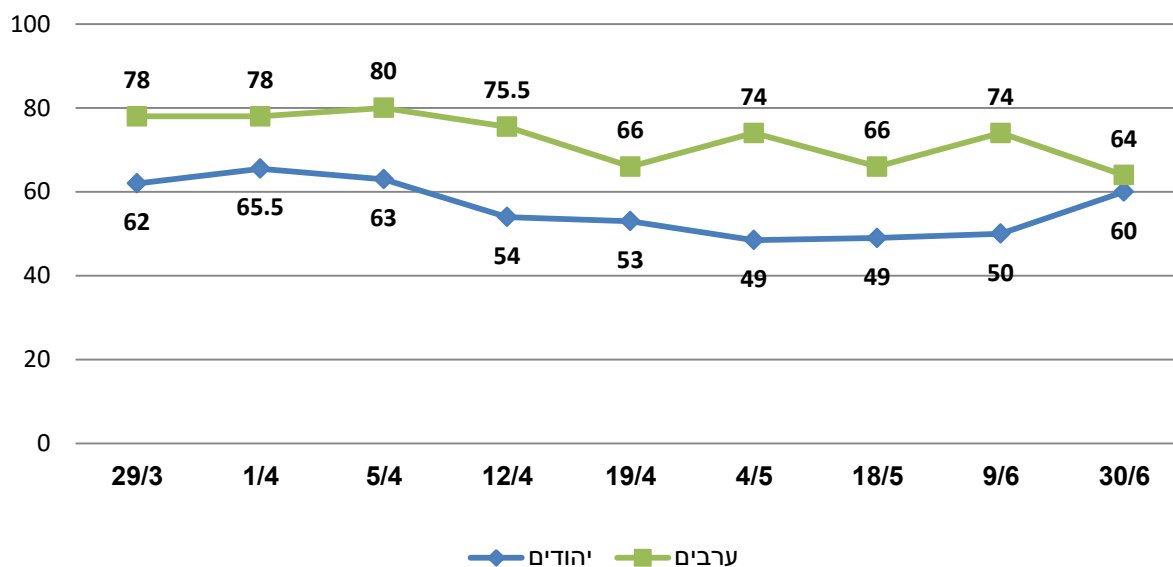
בניגוד לסוגיות רבות אחרות, בנושא זה הערכת הציבור הערבי את תפקוד הממשלה גבוהה מהערכת הציבור היהודי (5.85 לעומת 5.31). נמצאו הבדלים ניכרים בין המפלגות השונות, כאשר ציון גבוה יותר (אם כי לא גבוה ממש) קיבלה הממשלה מבוחרי המפלגות החרדיות, הליכוד וימינה, וציון נמוך מבוחרי העבודה-גשר-מרצ ומבוחרי כחול-לבן.

ציון ממוצע לטיפול הממשלה במשבר הקורונה לפי הצבעה (% , כלל הציבור)

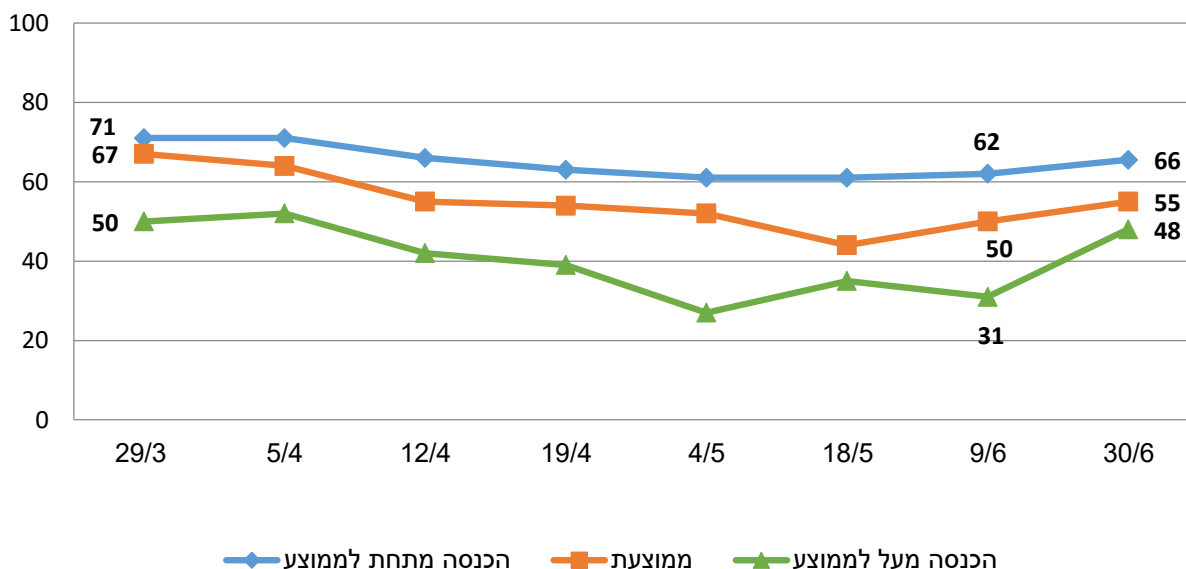
חוששים לעתידם הכלכלי – החודש ניכרת עלייה בחשש בנושא הכלכלי אצל הציבור היהודי. זאת לאחר ירידה מסוימת בחשש זה למשך כחודשיים, מאמצע חודש אפריל. 60% מהמרוויינים היהודים ציינו בסקר החודש שהם חוששים לעתידם הכלכלי. לעומת זאת בקרב המרוויינים הערבים ניכרת החודש דווקא ירידה מסוימת בחשש, אם כי הוא עדיין גבוה יותר מאשר במדגם היהודי (64% חוששים).

עד כמה אתה חושש או לא חושש למצבך הכלכלי בעתיד הנראה לעין? (% , כלל הציבור)

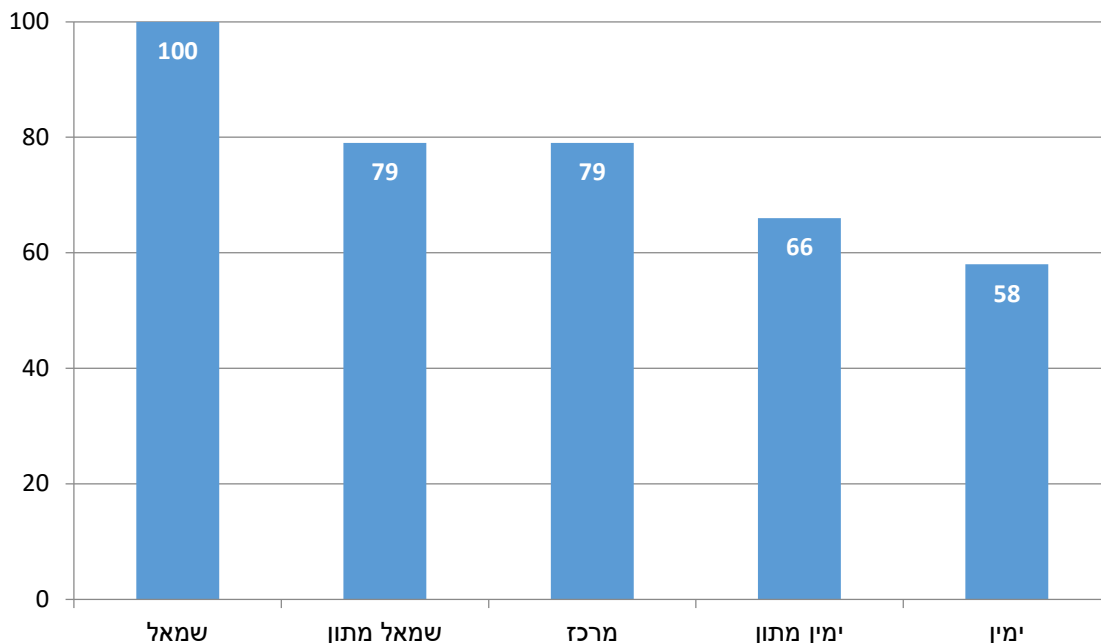
פילוח המדגם היהודי מאתר את עיקר העלייה בחשש בציבור היהודי בקרב החילוניים (מ-50% לפני שלושה שבועות ל-64% כיום) ובקרב צעירים (עד גיל 24 : מ-48% ל-60.5%, גילי 25-34 : מ-58% ל-67%). פילוח לפי הכנסה מראה כי העלייה החדה ביותר בחשש חלה בקרב בעלי ההכנסה מעל למוצע (מ-31% לפני שלושה שבועות ל-48% כיום), אולי משום שהולך ומתברר עומק המשבר, שעד כה פגע פחות בשכבה כלכלית זו, ועכשיו הוא מגיע אל פתחה.

חוששים לעתידם הכלכלי (% , כלל הציבור)

מחאת האמנים – בשבועות האחרונים בלטה במיוחד בתקשורת מחאת האמנים ותעשיית הבידור. ממצאי סקר החודש מראים כי כמעט שני שלישי מכלל הציבור (65%) תומכים בדרישת המוחים לקבל פיצוי מהמדינה עקב העצירה הכמעט מוחלטת בפעילותם למשך שלושה חודשים. אם כי בשלושת המחנות הפוליטיים יהודים הרוב תומכים בדרישת האמנים, בשמאל מדובר בתמיכה מוחלטת ובימין ברוב נמוך יותר.

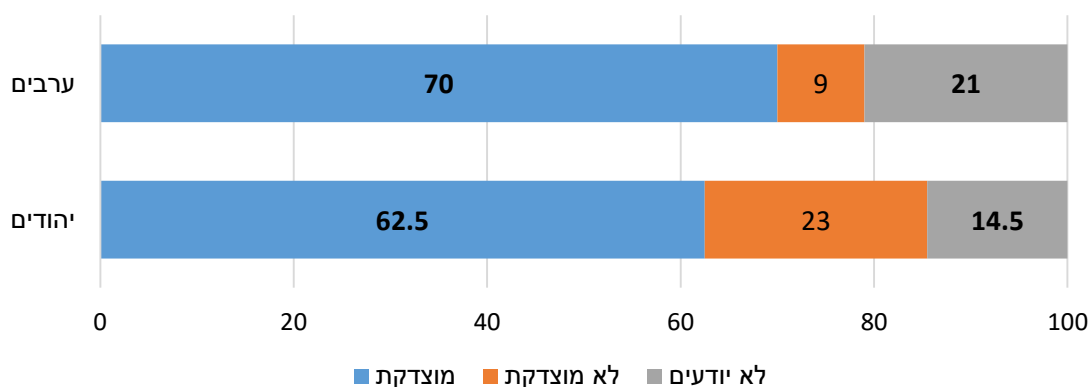
תומכים במחאה האמנים ואנשי תעשיית הבידור לקבלת פיצוי מהמדינה (% כלל המדגם)

מהנעשה בארה"ב

מחאת "חיי שחורים שווים" זוכה לאחרונה בכיסוי תקשורתי רב בארץ. רצינו לדעת האם לדעת הישראלים מחאה זו היא מוצדקת או שאינה מוצדקת. מצאנו כי בכלל המדגם כשני שלישים חושבים שהיא מוצדקת וכחמישית - שהיא אינה מוצדקת. בקרב המשיבים הערבים שיעור החושבים שהיא מוצדקת עולה במקצת על שיעורם בקרב היהודים, אבל שיעור מי שבחרו האפשרות "לא יודעים" בהקשר זה גבוה במידה ניכרת במדגם הערבי בהשוואה ליהודי.

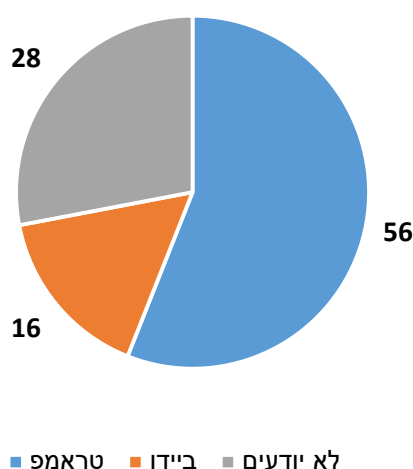
האם תנועת המחאה "חיי שחורים שווים" (Black Lives matter) מוצדקת או שאינה מוצדקת? (%), יהודים וערבים)

הריסת אתרי זיכרון לאומיים – בעקבות המחאה בארה"ב והצורות שלבשה, ביקשנו מהמרוויינים לבחור בין שתי טענות: נכון להרוס אתרי זיכרון למאורעות ולאישים היסטוריים שדעותיהם נחשבות כיום מפלות או גזעניות או לחילופין – לא נכון להרוס אתרי זיכרון למאורעות ולאישים היסטוריים, גם אם דעותיהם נחשבות כיום מפלות או גזעניות. הרוב העדיפו את הטענה השנייה, שאין להרוס אנדרטאות. עם זאת, בקרב הערבים שיעור המתנגדים להריסת אתרי זיכרון בעייתיים היה נמוך יותר (45% לעומת 59.5%).

טראמפ או ביידן? לקראת הבחירות הקרובות והולכות לנשיאות ארה"ב שאלנו: מבחינת האינטרסים של ישראל, מי לדעתך עדיף שייבחר משני המועמדים בבחירות הקרובות לנשיאות ארה"ב – דונלד טראמפ (המפלגה הרפובליקנית) או ג'ו ביידן (המפלגה הדמוקרטית)? אם כי למעלה מרבע מן המרוויינים בחרו באפשרות "לא יודעים", בדעת הקהל בישראל הכף נוטה בבירור לכיוון העדפת טראמפ.

מי עדיף מבחינת האינטרסים של ישראל? (% , כלל המדגם)

הפערים בין המחנות הפוליטיים (יהודים) הם כמצופה: השמאל סבורים כי ביידן טוב יותר לישראל (אם כי ברוב לא גדול) המרכז נוטה יותר לטראמפ ואילו הימין מצדד בו ברוב גדול. בכל המחנות שיעור הלא יודעים גדול, אבל במרכז הוא גדול במיוחד.

קטגוריה	טראמפ (%)	ביידן (%)	לא יודעים (%)
שמאל	25	56	19
מרכז	46	20	34
ימין	75	5	20

מדד הקול הישראלי יוני 2020 נערך על-ידי מרכז גוטמן לחקר דעת קהל והמדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה. בסקר, שנערך באינטרנט ובטלפון (השלמות של קבוצות שאינן מיוצגות כראוי במרשתת) בין התאריכים 28-30/6/2020, רואיינו 609 איש ואשה בשפה העברית ו-149 בשפה הערבית, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם ±3.7% ברמת ביטחון של 95%. עבודת השדה בוצעה על ידי מכון מדגם. לקובץ הנתונים המלא ראו:

<https://dataisrael.idi.org.il>